איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא עג.

כרשות מוכר. אם קיבל עליו מוכר אחריות הדרך: **מוסר.** דאין כאן מלוה עד שתמכר וכל מה שנמכר ביוקר של נעליים הראשונים הוא: **כרשות לוקח אסור.** דהשתא מלוה הוא גביה ויהיב ליה וחוכלס כאן ואני אעלה לך טוטיפינא מדמיה בריבית: **הנח לי. לזמן פלוני מפירות שיש לי שם: יש לו שם מוסר.** דהשתא אוקמיהו ברשותיה. ואע"ג דלא משיך שאה בשאה לאו רבית קצוצה היא אלא אנכ רבית דרבנן וכי יש לו לא גזור: **אין לו באותו מקום אסור.** דבשכר המתנתו נתן לו זה במקום היוקר: **והחמרים מעלים במקום היוקר בבמקום הזול ואין חוששין.** החמרים המשתכרים בתבואה ומביאים ממקום הזול למקום היוקר מותר להם ליקח מעות מבעלי בתים עשירים במקום היוקר ע"מ ליתן להם לזמן פלוני הפירות כשער מקום הזול ואין חוששין שיהא ריבית שכר המתנת מעות כדמפרש ואזיל: **מ"ט רב פפא אמר ניחא להו דמגלו להו תרעא.** שעל ידי מעותיו של זה הם מיכרים קומרים ומכירים אותם בעלי בתים של מקום הזול ונותנין להם בהקפה ומשתכרים אצלם ואפילו לא היה זה ממתין להם שום זמן אלא להביא לו מיד נוח להם לטרוח ולהיות שלומים לקבל עליהם אחריות הדרך על כך: **דמוזלי גבייהו.** כגי מקום הזול כששומעין שאין אלו משתכרין כה מחלי גבייהו כדי שלא ימשכו ידיהם מלהרגיל אצלם: **תגרא חדתא.** תגר שאינו ניכר עדיין. [ב] למאן דאמר דמגלו להו תרעא איכא למ"ד דמחלי גבייהו ליכא דכיון דאינו ניכר להם אין מאמינים בדבריו שהוא נותנם במקומו בזול ולא מחלי גביה: **בסורא אזלן ארבע.** גריוי בוחא: **בכפרי.** שם מקום: **אזלן שיתא.** גריוי בוחא: **ונטלו שיתא.** כיון דמקבל עליה אונסא דאורחא אין כאן רבית ואפילו לא קיבל עליה אונסא דאורחא קתני החמרים מעלים במקום היוקר בבמקום הזול: **מהו לעשות בגרוטאות כן.** בשאר פרגמטיא כגון שברי זהב וכסף ושאר מיני מתכות מי דאמרינן תבואה דמידי דשכיח הוא דאזלי ואתו כל שעתא אמרינן ניחא להו דמגלו תרעא אי נמי דמחלי גבייהו אבל שאר פרגמטיא ליכא גילוי תרעא ולא מחלי גבייהו דמי שמכר לו עכשיו לא ימכור לו למחר ופרגמטיא שלקח היום אינו לוקח למחר: **פרדיסא.** לקנות יין מן הכרם בדמים פחותים כל פירות שנה זו בכך וכך ולוקחין אחר שהן בוסר או ממדר אבל עדיין לא הגיע לביכור: **רב אסר.** דמשום הקדמת מעות לזמן הבציר קמוזיל גביה והוי אגר נטר ליה: **כיון דהוי ביה תיובא.** פעמים שיש קלקול בכרם כגון ברד או גשמים או קרח ומפסיד הכל ומקבל עליו כל שפיקי הפסד לא מיחזי כאגר נטר ליה. תיובא נראה בעיני דבר חדשה כמו קדושין (דף מ:) תובא על הראשונות: **ומודה רב בחורי.** מקום שבולנין כרמים בשולים בעגלה ומוליכין את העגלה בין שורות הכרמים ומתקלקלין רגלי השוורים בקלחי שרשים שבקרקע והפסדן רב: **שבשי שיבשא.** בעלי בתים המלוים תבואה לחריסים לזרע ומשלמין להם לגורן תבואה חדשה: **סייעו בנופה דארעא.** בחרים ובקליר מעט: **הוא בהלואה.** שאה בשאה: **מנטרי באגי.** שומרי הקמות עד הקליר: **הפוכו בבי דרי.** סייעו את בני הכפר בדישת תבואה בגורן בהולכה ובהבאה שיועא פורתא לפי שבשביל שאתם ממתינים שברכם עד גמר מירות הגורן הם נותנים לכם מתנה יותר על שברכם לפיכך סייעו אותם כדי שתהא פעולתכם מוכשרת עד כלות הגורן ובשירות אינה משתלמת אלא בסוף ואין כאן המתנה ואם יוסיפו לכם אין זה שכר המתנת שברכם אלא אוזלי מחלי לגבייכם: **כולי עלמא.** החוכרים שדותיהם לחריסים: **שקלי ארבעה.** כורין בחכירות השדה: **ומסלקי לחריסא בגיסן.** כופין אותם לקטור תבואתו ולהתחלק ממנה בגיסן: **ומר משום דנער ליה עד אייר.** שקיל שיתא. וקא סלקא דעתך משום המתנת החכירות קא מוספי: **אמון הוא דעבדיהו שלא כדין.** שאתם מסלקין אותן בגיסן ועדיין לא נתמלאת התבואה בקשיה ומפסידין אותן הרבה וארעא לחריסא משתעבד עד שתתבשל התבואה כל צרכה הלכך שלא כדין היא כפייתכם: **אלא נערבא להו עד אייר ומרווחנא להו בכמה.** ושכר שדי אני נוטל שלכך אני מפרש על חכירתה ואינו בשכר המתנת ד' כורין:

רכ

ברשות מוכר מותר. וכגון שנתן לו שכר עמלו ומזונו שלא יהא טורח לו בשכר הלואה וא"ת א"כ מאי קמ"ל וי"ל דסיפא אינטריך ליה ברשות לוקח אסור דס"ל דלא מיחזי כרבית כיון שהוא מוכר במקום היוקר כמו שהוא נותן לו כאן במקום הזול: **החמרים** מעלין **במקום היוקר בבמקום הזול.** פירש בקונטרס אפילו אחריות הדרך בהליכה ובחזרה על החמרים ואי אפשר לומר כן דלעיל (דף פה.) גבי טרשא דרב חמא פי' בקונטרס גופיה שהיה אחריות ההליכה על רב חמא אע"ג דהוו שבקי להו מיכסא ונקטי להו שוקא ואפילו היה שם אחריות עליהם של מקבלים יש להתיר שם יותר מכאן דבשכר דשבקי להו מיכסא ונקטי להו שוקא יותר מבסמוכות אחרות הוא שוא טפי והוו זבני לה ביוקר אבל כאן מה שהיו מיכרים קומרים ע"י המעות ומגלו להו תרעא כך היה נעשה להם במעות אחרים וכל לוין כמו כן משתכרים ועוד דפריך בסמוך אדרב דשקיל חמשא בסורא ומקבל אונסא דאורחא ונשקול שיתא ולא פריך לא ליקבל אונסא דאורחא אלא גרלה לאחריות הדרך בחזרתם עם התבואה ממקום הזול היה על בעה"ב והחמרים היו משתכרין במעות בהליכה ממקום היוקר למקום הזול בשום סחורה ואי לאו טעמא דמגלו להו תרעא או מחלי גבייהו הוה אסור דבשכר הלואה של הליכה היו טורחין להם בחזרה:

מאי טעמא ניחא להו דמגלי להו תרעא. לא ה"מ למימר כגון דיהבי להו שכר עמלם כדפי' ברשות מוכר מותר מי זה לא היה שום מידום [ג] ור"מ פי' לאפילו שכירות החמרים נותן בעה"ב לחמרים ומ"מ גרלה דמולה דלא יהיב שכר עמלם דאי יהיב לא הוה לריך כלל לטעמא דגלוי תרעא ואחלי גבייהו ומה שדחק ר"ח לומר שנותן שכר החמרי' לפי שדומה לו שכר מועט גלוי תרעא ונתנם דחק דהקילו חכמים ברבית דרבנן כמו לעיל (דף פט.) ריש עגלא לפטומא:

ניחא להו דמגלי להו תרעא. פירש בקונטרס ע"י מעות שבידם ומכיר קומרים ומקיפין להם סחורות אחרות וקשה דקאמר אינה בגייהו תגרא חדתא ולפירושו אינה בגייהו נמי תגרא יש דטעמא דמגלו להו תרעא ליכא שהרי מיכרים הם מימי קדם ונראה כפי' ר"ח דפירש דטעמא דמגלו להו תרעא שבעלי בתים המלוים מגלים להם שערי היוקר שפעמים בעוד שהולכים החמרים למקום הזול וחוזרין מתייקרין כאן ובעלי בתים מודיעין להם ומסייעין להם למכור: **בתורי דנפיש בסידייהו.** [ד] ר"ח גרים בתוורי ופי' שמוכר עגלים קטנים ולדות עדרו אשר יולדו לו בשנה זאת ומודה רב בהו דשרי ברגילות הרבה שמפילות והוה הקלקול יותר מתיהה של פרדס[ה]: **דשבשי שיבשא.** פי' בקונטרס בעלי בתים המלוים תבואה לחריסים לזרע ומשלמין להן לגורן תבואה חדשה ולא אשכחן בשום דוכתא שקורין זה שיבשי ושיבשי היינו זמורות שמתרגם (בראשית מ) שלשה שריגים תלת שיבשין וכן (ברכות דף ה:) [דלא יהיב מר שיבשא לחריסא] [ו](וכן שיבשתא מחריסא) ור"ח פירש שנותנין מעות לבעל הזמורות בכך וכך המשו והם שויס יותר בשעת שזומר הכרמים וליכא תיובא בזמורות כמו בפירי ולכך מלריך שמואל להפוכי בארעא:

רכ

א) [ברכות יט. וש"נ], ב) [עי' תוס' נדרים ל. ד"ה כיון ותוס' לעיל סד. ד"ה מה שנתיו], ג) [לעיל ל. תולין פד:], ד) [לעיל סה. וש"נ], ה) והסיא שעתא אחולי דקא מחלי גבייהו כלי"ל. רש"ל. ו) [ע' תוס' לעיל ל. ותוס' תולין פד:], ז) [תגיהי ש"ס דפוס תמ"ד שלמו יד למחוק הך דזנן שיבשתא וכתבו מתחיו ברכות ה: ובתמת הערוך ערך שבש מבית ראיה זו].

קמא א מיי' פ"ט מהל' מלוה ולוה הלכה ט סמג לאוין קלג קלו טוש"ע יו"ד סי' קנב סעי' טו:
קמב ב מיי' שם טוש"ע שם סעי' יח:
קמג ג ד ה ו מיי' שם הל' ז ח ועיין בהגהות וכמ"מ טוש"ע שם סעי' כח ועיין בכ"י:
קמד ז מיי' שם פ"ח הל' ה ועיין בהגהות וכמ"מ סמג שם טוש"ע יו"ד שם סעי' יוד:
קמה ח מיי' וסמג שם טוש"ע שם וכפי' הגאון ע"ש:
קמו ט מיי' שם הל' ו טוש"ע שם סעיף יא:
קמז י מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף יב:
קמח כ מיי' שם הל' ח סמג שם:

אדם חשוב שאני. יש לו להחמיר על עלמו יותר (חוריק יב.) לפי שלמדים הימנו (כתובות פו.) שהבוראה אותו שהוא מיקל עומד ומיקל יותר (שבת נא.).

(ה) גמ' כתורי דנפיש. נ"ב ע"ל רש דף לי ע"ח:

[א] גמ' מאי ביניייהו. נ"ב הרא"ש נ"ב מאי ביניייהו וכתב ר"י דלא פליגי וכן משמע ברמב"ם שהשמיט כל זה: [ב] רש"י ד"ה תגרא חדתא. לא"ד כו'. נ"ב ור"ף פי' ליתיפ ומ"מ אין נ"מ לדינא לפי פי' ר"י דלא פליגי: [ג] תוס' ד"ה מאי. ור"ת פי' כו'. נ"ב אבל ר"י פי' בשם ר"ת שנתן להם שכר עמלם אלא שהם מקבלים אחריות הדרך (ועמ"ש רבינו בי"ד סי' קנ"ב ס"ק ל"ד): [ד] שם ר"ח בתורי. ר"ת גרים כו'. נ"ב אבל הרמב"ם מפרש שקורה עגל קטן ומגיחו כו':

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com